

Coimisiún na Scrúduithe Stáit
State Examinations Commission

Leaving Certificate 2013

Marking Scheme

Swedish

Higher Level

Note to teachers and students on the use of published marking schemes

Marking schemes published by the State Examinations Commission are not intended to be standalone documents. They are an essential resource for examiners who receive training in the correct interpretation and application of the scheme. This training involves, among other things, marking samples of student work and discussing the marks awarded, so as to clarify the correct application of the scheme. The work of examiners is subsequently monitored by Advising Examiners to ensure consistent and accurate application of the marking scheme. This process is overseen by the Chief Examiner, usually assisted by a Chief Advising Examiner. The Chief Examiner is the final authority regarding whether or not the marking scheme has been correctly applied to any piece of candidate work.

Marking schemes are working documents. While a draft marking scheme is prepared in advance of the examination, the scheme is not finalised until examiners have applied it to candidates' work and the feedback from all examiners has been collated and considered in light of the full range of responses of candidates, the overall level of difficulty of the examination and the need to maintain consistency in standards from year to year. This published document contains the finalised scheme, as it was applied to all candidates' work.

In the case of marking schemes that include model solutions or answers, it should be noted that these are not intended to be exhaustive. Variations and alternatives may also be acceptable. Examiners must consider all answers on their merits, and will have consulted with their Advising Examiners when in doubt.

Future Marking Schemes

Assumptions about future marking schemes on the basis of past schemes should be avoided. While the underlying assessment principles remain the same, the details of the marking of a particular type of question may change in the context of the contribution of that question to the overall examination in a given year. The Chief Examiner in any given year has the responsibility to determine how best to ensure the fair and accurate assessment of candidates' work and to ensure consistency in the standard of the assessment from year to year. Accordingly, aspects of the structure, detail and application of the marking scheme for a particular examination are subject to change from one year to the next without notice.

RÄTTNINGSMALL SVENSKA 2013

Del I

(Totalt 30 poäng)

1. Ersätt orden eller uttrycken med andra som betyder samma sak. (1*5 poäng)

(stycke 1) **från vaggan till graven**

Rätt svar: *hela livet, från början till slut, från första till sista andetaget*

(stycke 3) **navigerar**

Rätt svar: *hittar, tar sig fram, banar sin väg, styr, lotsar*

(stycke 4) **föreställning**

Rätt svar: *tro, uppfattning, tanke, idé, begrepp*

(stycke 5) **över huvud taget**

Rätt svar: *alls, i största allmänhet*

(stycke 6) **nedstämda**

Rätt svar: *deprimerade, ledsna, dystra, sorgsna, bedrövade*

2. Vad betyder "parallell-lyssnande"? (stycke 3)

(5 poäng)

Rätt svar, hämtat ur stycke 3: *att man lyssnar på musik samtidigt som man gör något annat.*

3. På vilket sätt har den tekniska utvecklingen påverkat hur vi lyssnar på musik?

Rätt svar, hämtat ur stycke 3: *Musiken finns numera på Internet och de unga laddar ner musiken i stället för att köpa skivor. Många har tusentals låtar på sin dator. De som har en mobiltelefon eller en Mp3-spelare kan spela sin favoritmusik var och när de vill.*

4. "Däremot finns det ingen `mirakelmusik` som får alla att bli lugna eller glada."
(stycke 10)

Utgå från texten som helhet och förklara hur man i artikeln kommer fram till denna slutsats. (5 poäng)

Rätt svar, baserat på stycke 4, 6 och 10, : *Hur vi upplever musik är högst individuellt. Nu för tiden är de flesta medvetna om vad de vill höra i olika situationer. Det viktiga är att man väljer musik som man själv tycker om, eftersom människor reagerar väldigt olika på musik. Vi väljer olika sorters musik för olika syften. Musiken kan ha en terapeutisk inverkan. Dyster musik kan förstärka negativa känslor och på så sätt kan man hantera dem lättare. Musik används också för njutning och stressreglering. Glad musik förstärker glädjen. Musiken fungerar som filmmusik som förstärker sinnesstämningar.*

5. I artikeln nämns tre forskare inom musik. Förklara likheterna och skillnaderna i deras specifika områden baserat på artikeln. (5 poäng)

Rätt svar, baserade på stycke 2, 4, 7 och 10: *Alla tre forskar om musik men Lars Lilliestam fokuserar på musikylyssnandets historia och vårt förhållningssätt till musiken medan Daniel Västfjäll och Marie Helsing försöker ta reda på hur musiken påverkar vårt psyke. Med andra ord rör sig Lilliestams forskning om våra vanor och vårt förhållande till musiken medan de två andra forskar om hur musiken påverkar oss på ett djupare plan.*

6. "Man kan skapa sitt eget `musikaliska husapotek`" (stycke 10)

Artikeln visar på så väl likheter som skillnader i sättet unga respektive gamla använder musiken som terapi. Förklara hur. (5 poäng)

Rätt svar, baserade på stycke 7, 8, 9 och 10: *Fastän både ungas och gamlas lyssnande är terapeutiskt använder gamla musiken för att undertrycka negativa känslor. Unga får bekräftelse genom musiken medan gamla använder den för att fly undan sina problem. Unga som lyssnar på musik ensamma på sitt rum känner att sångaren talar direkt till dem medan äldre kan använda musiken för att dämpa negativa känslor som de annars skulle ha svårt att hantera. För dem uppfattas musiken ofta som en gammal bekant. Gemensamt för både unga och gamla är att man med musikens hjälp kan höja sitt välbefinnande.*

Anmärkning:

I del I och II kommer följande kriterier att vägas in i betygssättningen:

1. Ett tydligt syfte – kandidaten har förstått frågan och vet hur den ska besvaras – 30%
2. Ett sammanhängande svar – kandidaten använder relevant och lämplig fakta ur materialet på ett strukturerat och meningsfullt sätt – 30%.
3. Språklig klarhet – kandidaten uppvisar en språkbehandling som med tydlighet och med visst flyt kan uttrycka dennes idéer – 30%.
4. Formalia – grammatik, stavning – 10%.

Del II

(30 poäng)

”En stor del av vår vardag är alltså ljudsatt, vare sig vi vill eller inte. Från morgon till kväll, från vaggan till graven.” (stycke 1)

Skriv en uppsats på ungefär 100 ord där du diskuterar citatet ovan.

Möjliga svar: *Musiken finns i dag med oss hela tiden. Den musik vi själva väljer kan få oss att må bättre men också tystnaden kan vara nödvändig. I en värld där det aldrig är tyst blir det svårare att tänka djupa tankar, att analysera våra upplevelser utan störande ljud. Musiken kan också användas manipulativt. I butiker och köpcentra spelas musik för att få oss köpsugna. Musikens rytm kan också frammana känslor av lugn eller upphetsning. Det gäller att vara på sin vakt mot manipulativt vald musik. Samtidigt blir musiken en referens, en gemensam nämnare, en identifieringsmarkör. En särskild låt kan bli en milstolpe i livet och kanske så småningom fungera som symboler inom litteraturen, en referens till en gemensam upplevelse eller epok.*

Del III

(Totalt 40 poäng)

Skriv en uppsats på ungefär 300 ord där du redogör för dina tankar om ett av de två ämnena nedan.

Diskutera åsikten som uttrycks i William Shakespeares pjäs *Köpmannen från Venedig*:

"Den man, som ej inom sig har musik,

Och icke rörs av sköna toners endräkt

Är böjd för svek, bedrägeri och rov

Tro ingen sådan man!"

eller:

Att följa sina drömmar – en bitterljuv resa

